

แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1*
GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF TEACHER OF THE RESEARCH
COMPETENCY LEARNING DEVELOPMENT FOR PRIMARY SCHOOL
TEACHER UNDER SURIN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ชาญยุทธ ชัยโคตร¹, บุญชม ศรีสะอาด²
Chanyut Chaiyakot¹, Boonchom Srisa-Ard²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}
Email : 63010581013@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 175 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 175 คน รวมทั้งหมด 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย การวางแผนการวิจัย การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย สภาพที่พึงประสงค์พบว่าการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย การวางแผนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย และความต้องการจำเป็นพบว่า สภาพ

ปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย การวางแผนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน 20 แนวทาง ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย 3 แนวทาง การวางแผนการวิจัย 6 แนวทาง ด้านการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย 4 แนวทาง ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 4 แนวทาง ด้านการนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ 3 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทาง; ครู; การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research aim to 1) study the current and desirable condition and demand of the development of teacher of the research competency learning development for primary school teacher under Surin primary educational service area office 1. 2) For the development of teacher of the research competency learning development for primary school teacher under Surin primary educational service area office 1. The study was divided into 2 phases: Phase 1 To study the development of teacher of the research competency learning development. The samples consisted of 175 people of the director school. The samples consisted of 175 people of the academic affair teacher overall 350 people. Research instruments are questionnaire and interview. There are frequency, percentage, average, standard deviation, and priority needs index to use in quantitative data analysis of statistics. Phase 2: To create the development of teacher of the research competency learning development for primary school teacher which is qualitative research by using interview method and content analysis.

The results revealed that: 1. study the current and desirable condition and demand of the development of teacher of the research competency learning development for primary school teacher under Surin primary educational service area office 1. The current condition of overall the development of teacher of the research competency learning development was at the high level. Level from high to low thus data analysis, research planning, presentation and conductivity finding to utilize, operation research according to methodology research, and analyzing problem to determine issue in research. The desirable condition found out the development of teacher of the research competency learning development overall the development

of teacher of the research competency learning development was at the highest level. Level from high to low thus presentation and conductivity finding to utilize, analyzing problem to determine issue in research, operation research according to methodology research, research planning, and data analysis. Demand required found out the current condition of the development of teacher of the research competency learning development sort by demand required presentation and conductivity finding to utilize, analyzing problem to determine issue in research, operation research according to methodology research, research planning, and data analysis. 2. Guideline for the development of teacher of the research competency learning development was composed five aspects and twenty guidelines such as analyzing problem to determine issue in research was found out three guidelines. The research planning was found out six guidelines. The operation research according to methodology research was found out four guidelines. The data analysis was found out four guidelines and the presentation and conductivity finding to utilize was found out three guidelines.

Keywords : Guideline; Teacher; The research competency learning development

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมฐานความรู้ที่อาศัยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรมการศึกษา นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีและสังคมเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง ดังจะเห็นได้ว่าประเทศต่างๆ ในทุกภูมิภาคของโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือกำลังพัฒนาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งสิ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ และเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ โลกในศตวรรษที่ 21 หลายประเทศจึงต้องเร่งพัฒนาระบบการศึกษา ตั้งแต่การปฏิรูปหลักสูตร ครู การจัดการเรียนการสอน ไปจนถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ สามารถยืนหยัดได้ในเวทีโลก ประเทศไทยก็เช่นกันมีความจำเป็น ต้องเร่งพัฒนาระบบการศึกษา เพื่อ พัฒนาค้นให้มีความรู้ที่ทันสมัยและทักษะที่สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและ เทคโนโลยีรวมทั้งจิตสำนึกในความเป็นไทยไทยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2556) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2553 กล่าวในมาตรา 4 ว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการ ถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2553, 2553)

สมรรถนะครู หมายถึง ความสามารถของครู ทักษะต่างๆ ทักษะคติ และวิธีการต่างๆ ที่ครูแต่ละคนมี พร้อมทั้งแสดงออกให้เป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและเพื่อนครูด้วยกัน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้จำแนกสมรรถนะครูสายผู้สอน ออกเป็นสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งสมรรถนะครูด้านการวิจัย เป็นสมรรถนะสำคัญหนึ่งที่คุรุสภากำหนดให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ อุดลย์ สนั่นเอื้อเม็งไธสง (2553) กล่าวว่า สมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของครู ในการสร้างความรู้ ค้นหาความจริง แสวงหาวิธีการ หรือนวัตกรรม และพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย โดยผลการวิจัยจะนำไปสู่การแก้ปัญหา และพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ผู้สอน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็วและสามารถนำผลมาใช้ได้ทันทีในระหว่างการวิจัยมีการสะท้อนข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งผลที่ได้นั้นจะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่เป็น ประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ กรมวิชาการ (2545) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อันดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ ผู้เรียนเป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งของครูและ ผู้เรียน (สุวิมล ว่องวานิช, 2551)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาเห็นชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 24 กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาส่งเสริมการสอนให้ครูใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และจากมาตรฐานความรู้และสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพพบว่าคุรุสภากำหนดไว้ 9 มาตรฐานโดยมาตรฐาน 1 ได้แก่การวิจัยทางการศึกษาซึ่งจะเน้นให้ครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน(สำนักมาตรฐานวิชาชีพ, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่เน้นให้ครูมีสมรรถนะในเรื่องการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่จากรายงานการวิจัยที่มีการศึกษาสภาพปัญหาด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูพบว่าครูได้รับการอบรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกันมากแต่ผลสัมฤทธิ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคุณภาพของการวิจัยและคุณค่าของงานวิจัยดังกล่าวในความคิดของครูกลับอยู่ในระดับปานกลาง (Suksunai, D., Wiratchai, N., & Khemmani, T., 2011) ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพโดยรวมว่าครูผู้สอนในโรงเรียนยังขาดสมรรถนะในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนซึ่งผลดังกล่าวอาจบ่งชี้ได้ว่าครูผู้สอนมองไม่เห็นประโยชน์จากการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพราะไม่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้กล่าวอีกในหนึ่งก็คือเกิดความล้มเหลวระดับสมรรถนะของครูด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนซึ่งจากการศึกษาทางวิชาการและงานวิจัยพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในเรื่องดังกล่าวได้แก่ความกลัวในเรื่องเกี่ยวกับ

การทำวิจัย ทั้งทั้งที่การทำวิจัยและการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวพันซึ่งกันและกันซึ่งหัวใจสำคัญของการพัฒนาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติคือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นกฎหมายที่สำคัญในการผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุด (สุวิมล ว่องวานิช, 2549) ดังนั้นการที่จะให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จต้องพัฒนาครูให้เกิดสมรรถนะการวิจัยอย่างจริงจังและยั่งยืน

จากการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ได้ดำเนินการบริหารจัดการแบบการกระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษาตามภารกิจ โดยการจัดทำนโยบายแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ภาครัฐ และภาคเอกชนในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นกลไกนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัด คือ คณะครูไม่เข้าใจวิธีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งผลการประเมินคุณภาพของการศึกษาระดับชาติ (O-net) ระดับคะแนนของแต่ละรายวิชายังคงต่ำกว่ามาตรฐานจากสถานการณดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีความประหมัดถึงภารกิจสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนที่เป็นผลผลิตจากระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ กระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกัน เน้นในการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนควบคู่กับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ซึ่งปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขตหนึ่งยังขาดแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูซึ่งมีบทบาทและมีภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้จึงสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการทำวิจัยในสถานศึกษาของครู เพื่อให้ครูมีรูปแบบแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางานด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาครูต่อไป

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 และนำไปใช้ในการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาการวิจัยเพื่อการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 292 คน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 292 คน รวมจำนวน 584 คน จากจำนวนโรงเรียน 292 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 175 คน รวม 350 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีค่า IOC เท่ากับ .80 ขึ้นไป มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.916 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.972 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดัชนีความสอดคล้องสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตอนที่ 1 ศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) 3 แห่ง

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบยืนยันแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตอนที่ 4 การประเมินอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีค่าประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดัชนีความสอดคล้องสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ($\bar{X} = 3.51$) การวางแผนการวิจัย ($\bar{X} = 3.45$) การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ ($\bar{X} = 3.42$) การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ($\bar{X} = 3.33$) การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย ($\bar{X} = 3.30$) สภาพที่พึงประสงค์พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ ($\bar{X} = 4.48$) การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย ($\bar{X} = 4.47$) การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ($\bar{X} = 4.45$) การวางแผนการวิจัย ($\bar{X} = 3.32$) การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ($\bar{X} = 3.30$) ความต้องการจำเป็นพบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย การวางแผนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านกรวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย และในด้านนี้ยังพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจำแนกประเภทของปัญหาว่าเป็นปัญหาเชิงป้องกันหรือเชิงแก้ไข ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการจัดการเรียนรู้ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นหลายๆปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2560) ที่เสนอว่าการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ย่อมมี ปัญหาเกิดขึ้นหลายๆ ปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน (โดยเฉพาะปัญหาเร่งด่วนที่มีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยตรง) เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ให้ได้ตามความเหมาะสมในการแก้ปัญหา นั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนและออกแบบสื่อ/วิธีการ/กิจกรรม การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงคุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานที่หลักสูตรคาดหวังไว้ สิ่งสำคัญคือ ครูจะต้องมีความเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบซึ่งจะทำให้ครูมองเห็น ความสัมพันธ์ของภารกิจและองค์ประกอบต่างๆทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ที่ชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นหากพิจารณาโดยใช้เวลาเป็นเครื่องกำหนด สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) ปัญหาเชิงแก้ไขปรับปรุง (ปัญหาขัดข้อง) คือ ความแตกต่าง ระหว่างสภาพจริง (สิ่งที่เป็นจริง) กับสภาพที่ต้องการให้เกิดในปัจจุบันหรืออาจเป็นมาทั้งในอดีตและอาจจะมีต่อไปในอนาคต 2) ปัญหาเชิงป้องกัน คือ ความแตกต่างระหว่างสภาพจริงกับสภาพ ที่ต้องการเกิดซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันแต่มีเครื่องชี้วัด (Indicator) บ่งบอกว่าปัญหาจะเกิดขึ้นในอนาคต และ 3) ปัญหาเชิงพัฒนา คือ สภาพที่เกิดขึ้นจริงในอดีตและปัจจุบันไม่แตกต่างจากสภาพที่คาดหวังในปัจจุบัน แต่เกิดความ ต้องการเพิ่มคุณภาพ หรือเพิ่มประสิทธิภาพ ของงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน วงศ์ประพันธ์ (2562) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในการวิจัย ด้านแรงจูงใจด้านเจตคติต่อการวิจัย และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือด้านงบประมาณและด้านเวลา ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยรวมแตกต่างกัน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เสาวภาคย์ รศพล (2562) ได้ทำการศึกษา ปัญหา และแนวทางพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาล จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจด้านการทาวิจัย ได้แก่ ปัญหาการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหาในเรื่องที่จะทำวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบการวิจัยและความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องมีประโยชน์จึงเพิ่มเติมงบประมาณให้เพียงพอเห็นความสำคัญของการสนับสนุนการทำวิจัยตระหนักในการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและยอมรับต่อครูผู้ที่มีผลงานด้านการวิจัย และปัญหาทักษะและความชำนาญในการทาวิจัย ได้แก่ ปัญหาความรวดเร็วในการค้นคว้าเอกสาร ตารา วารสารการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความชำนาญในการเลือกโปรแกรมและวิเคราะห์ข้อมูล และความสามารถในการหาแหล่งสนับสนุนการทำวิจัย

6.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ และในด้านนี้ยังพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยอย่างเหมาะสม ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอผลการการวิจัยไปใช้ให้เห็นถึงผลที่ได้รับจากการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับอรนุช ศรีคำ และคณะ (2561) ศึกษาการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนให้บุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของการดำเนินงานด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครู นำเสนอแนวทางการพัฒนาครูด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนและศึกษาผลการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนจำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินงานวิจัย และแบบประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน สถิติที่ใช้ในการบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน ส่วนมากยังไม่ได้ลงมือทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาด ทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ไม่ถูกต้อง การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนที่ได้ดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น มีความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน มีทักษะในการทำ วิจัย ในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัย เข้าใจองค์ประกอบของการทำวิจัย แต่ทักษะในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือยังไม่ดีเท่าที่ควร ประเสริฐ เรือนนะการ และ ฐิตียา เรือนนะการ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของครูโรงเรียนกระบากวิทยาการ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพด้านการวิจัยของครู 2) กำหนดขั้นตอนการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของครู และ 3) ประเมินผลลัพธ์การพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของครู กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ครูโรงเรียนกระบากวิทยาการ อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

ข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับและแบบบันทึกระดมสมองเป็นแบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นปลายเปิด สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณสมบัติของนักวิจัยของครูเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง และขั้นตอนการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของครูผู้สอนประกอบด้วย 1) จัดประชุมคณะทำงาน 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน 3) จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 4) นิเทศติดตามการดำเนินกิจกรรมผลการจัดประชุมสัมมนา 5) ถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 6) สรุปผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเป็นข้อเสนอแนะเพื่อทำวิจัยเพิ่มเติมว่าจากข้อค้นพบในงานวิจัยก่อให้เกิดประเด็นหรือแนวคิดที่จะมีการ ดำเนินการวิจัยในระยะต่อไปในหัวข้อ ใดบ้าง ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจต่อการพัฒนาครูการนำข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัยมาเสนอ สรุปผลที่ได้จากการทำวิจัย และเขียนรายงานการวิจัย

6.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย และในด้านนี้ยังพบว่าข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การพิจารณาขอบเขตของปัญหาว่าเป็นรายบุคคลหรือภาพรวม ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการจัดการเรียนรู้ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นหลายๆปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2560) ที่เสนอว่าการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นหลายๆปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน (โดยเฉพาะปัญหาเร่งด่วนที่มีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยตรง) เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ให้ได้ตามความเหมาะสมในการแก้ปัญหา นั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนและออกแบบสื่อ/ วิธีการ/ กิจกรรม การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงคุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานที่หลักสูตรคาดหวังไว้ สิ่งสำคัญคือ ครูจะต้องมีความเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบซึ่งจะทำให้ครูมองเห็น ความสัมพันธ์ของภารกิจและองค์ประกอบต่างๆทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ที่ชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นหากพิจารณาโดยใช้เวลาเป็นเครื่องกำหนดสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) ปัญหาเชิงแก้ไขปรับปรุง (ปัญหาขัดข้อง) คือ ความแตกต่างระหว่างสภาพจริง (สิ่งที่เป็นจริง) กับสภาพที่ต้องการให้เกิดในปัจจุบันหรืออาจเป็นมาทั้งในอดีตและอาจจะยังมีต่อไปในอนาคต 2) ปัญหาเชิงป้องกัน คือ ความแตกต่างระหว่างสภาพจริงกับสภาพ ที่ต้องการเกิดซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันแต่มีเครื่องชี้วัด (Indicator) บ่งบอกว่าปัญหาจะเกิดขึ้นในอนาคต และ 3) ปัญหาเชิงพัฒนา คือ สภาพที่เกิดขึ้นจริงในอดีตและปัจจุบันไม่แตกต่างจากสภาพที่คาดหวังในปัจจุบัน แต่เกิดความต้องการเพิ่มคุณภาพ หรือเพิ่มประสิทธิภาพ ของงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับ ไมตรี บุญทศ (2549) กล่าวว่า องค์ประกอบของการวิเคราะห์ปัญหาและความ ต้องการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ มีดังต่อไปนี้ 1) การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การนำข้อมูลต่างๆ ที่สังเกตพบ หรือเก็บรวบรวมในชั้นเรียน จากกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจากผลการจัดการเรียนการสอน แล้วนำปัญหาไปวิเคราะห์ว่า เพราะเหตุใด และ 2) การกำหนดวิธีในการแก้ปัญหา หมายถึง ขั้นตอนการตัดสินใจจาก ผลการ

วิเคราะห์ปัญหาแล้ว ตัดสินใจเลือกหรือกำหนดวิธีการแก้ปัญหาโดยนำผลการวิเคราะห์มากำหนดวิธีการแก้ปัญหา ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจต่อการพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย

6.4 แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จากการวิจัย พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยแนวทางฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลเนื่องจากคณะครูไม่เข้าใจวิธีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยในฐานะครูจึงได้สนใจในการจัดทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ขึ้น ความมุ่งหมาย1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน 20 แนวทาง การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ซึ่งแต่ละรายการผู้วิจัยได้นำเสนอให้ผู้ใช้งานวิจัยพิจารณาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้ใช้งานวิจัยทั้งระดับหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา และระดับบุคคล ควรทำความเข้าใจองค์ประกอบของแนวทางฯ ดังกล่าวข้างต้นอย่างละเอียด โดยในระดับสถานศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และสามารถนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน 20 แนวทาง ดังนี้

1) ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่ ปัญหาวิจัยจากความสำคัญหรือความรุนแรงของปัญหา ขอบเขตของปัญหาว่าเป็นปัญหารายบุคคลหรือภาพรวม และประเภทของปัญหาว่าเป็นปัญหาเชิงป้องกันหรือเชิงแก้ไข

2) ด้านการวางแผนการวิจัย มีแนวทางการพัฒนา 6 แนวทาง ได้แก่ กำหนดหัวข้อหรือชื่อเรื่องในการทำวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย กำหนดประโยชน์หรือผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาคำหนดวิธีดำเนินการวิจัย/ระเบียบวิธีวิจัย และวางแผนระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

3) ด้านการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย มีแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ได้แก่ ดำเนินการวิจัยตามแผนการวิจัยที่กำหนด จัดทำเครื่องมือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอย่างถูกต้องเหมาะสม และดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยที่ถูกต้อง

4) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล มีแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ได้แก่ นำเครื่องมือวิจัยที่สร้างและตรวจสอบไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย เก็บข้อมูลกับประชากรหรือตัวอย่างวิจัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และจัดกระทำข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล

5) ด้านการนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่ นำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยอย่างเหมาะสม สรุปผลจากการวิจัยเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ และเขียนรายงานการวิจัยตามรูปแบบของการวิจัยที่ถูกต้อง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย และในด้านนี้ยังพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจำแนกประเภทของปัญหาว่าเป็นปัญหาเชิงป้องกัน

หรือเชิงแก้ไข และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่าการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการจัดการเรียนรู้อยู่ปัญหาเกิดขึ้นหลายๆปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนั้นผู้บริหารในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิผล

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย และในด้านนี้ยังพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจำแนกประเภทของปัญหาว่าเป็นปัญหาเชิงป้องกันหรือเชิงแก้ไข ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจต่อการพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากเป็นอันดับหนึ่ง สะท้อนให้เห็นว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่นๆ และต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้เข้ารับการพัฒนายังต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู อีกทั้งยังต้องสามารถจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู ให้สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาแต่ละรูปแบบ เนื่องจากการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรูจะมีลักษณะต่อเนื่องและเป็นระบบ

8.2.2 จากผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ และในด้านนี้ยังพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยอย่างเหมาะสม ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมพัฒนาทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการนำเสนอและการนำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาตนเองในหลาย ๆ รูปแบบ อาทิ การเข้ารับการฝึกอบรม การประชุม สัมมนา การศึกษาต่อและศึกษาดูงาน เป็นต้น

8.2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย และในด้านนี้ยังพบว่าข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การพิจารณาขอบเขตของปัญหาว่าเป็นรายบุคคลหรือภาพรวม ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการจัดการเรียนรู้อยู่ปัญหาเกิดขึ้นหลายๆปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน ครูควรพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อวิชาชีพครูโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย จะส่งผลให้ครูทราบถึงปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู การวางแผนแก้ปัญหาการเรียนรู วิธีแก้ปัญหาในการเรียนรู เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

8.2.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล

จุดมุ่งหมาย แนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน 20 แนวทางและการประเมินผล ดังนั้น ผู้ใช้งานวิจัยทั้งระดับหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา และระดับบุคคล ควรทำความเข้าใจองค์ประกอบของแนวทางฯ ดังกล่าวข้างต้นอย่างละเอียด โดยในระดับสถานศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และสามารถนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรวิจัยแนวทางการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละขนาดมีปัจจัยที่แตกต่างกัน หรือวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

8.3.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิจัยในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการใช้วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทั้งผู้เรียนครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา อันส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8.3.3 ควรพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีประสิทธิภาพมากขึ้น

9. บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2560). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศรุสสภา.
- ประเสริฐ เรือนนงการ และ จิตติยา เรือนนงการ. (2561). การพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของครูโรงเรียนกระบากวิทยาการ จังหวัดมหาสารคาม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 12(3). 295-308.
- ไมตรี บุญทศ. (2549). คู่มือการทำวิจัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. (2564). ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษาในสังกัด สพป. สุรินทร์ เขต 1. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2565. จาก <http://www.surinarea1.go.th/srn1>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). พระมิ่งขวัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2545). การนิเทศเพื่อพัฒนาการวิจัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุทิน วงษ์ประพันธ์ (2562). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). กลยุทธ์ทางเลือกเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมและสมรรถภาพการวิจัยและประเมินของครุมีอาชีพในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการขับเคลื่อนสู่โรงเรียนฐานความรู้ : การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2551). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภาคย์ รศพล. (2562). แนวทางพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งไธสง. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรนุช ศรีคำ และคณะ. (2561). ศึกษาการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนให้บุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 10(2). 157-169.
- Suksunai, D., Wiratchai, N., & Khemmani, T. (2011). Effects of motivational psychology characteristic factors on teachers' classroom action research performance. *Research in Higher Education Journal*. 10(3). 1-12.